

**Euroopa Liidu
Nõukogu**

**Brüssel, 25. november 2024
(OR. en)**

15095/24

**Institutsioonidevaheline
dokument:
2024/0599(NLE)**

**SOC 797
EMPL 547
ECOFIN 1228
EDUC 428**

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU OTSUS, mis käsitleb liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniseid

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2024/...,

...,

mis käsitleb liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniseid

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 148 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust¹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust³

¹ 23. oktoobri 2024. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

² 23. oktoobri 2024. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

³ 23. oktoobri 2024. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

ning arvestades järgmist:

- (1) Liikmesriigid ja liit peavad tegutsema kooskõlastatud tööhõivestrategia väljatöötamise nimel ning eelkõige kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelise tööjõu ning kaasavate, vastupidavate, tulevikku suunatud ja majanduse arengule reageerivate tööturgude edendamise huvides, et täita Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 3 sätestatud eesmärk saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, tasakaalustatud majanduskasv ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Liikmesriigid peavad käsutama tööhõive edendamist ühise huvi küsimusena ja oma sellealase tegevuse nõukogus kooskõlastama.
- (2) Liit peab võitlema sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendama sotsiaalset õiglust ja sotsiaalkaitset, seisma naiste ja meeste võrdõiguslikkuse, põlvkondade solidaarsuse ning lapse õiguste kaitse eest, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 3. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklile 9 peab liit oma poliitika ja meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel arvesse võtma kõrge tööhõivemäära edendamise, piisava sotsiaalkaitse tagamise, sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse, koolituse ja inimeste tervise kaitse kõrge tasemega seotud nõudeid.

- (3) Kooskõlas ELi toimimise lepinguga on liit välja töötanud majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise vahendid ning neid rakendanud. Liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised, mis on esitatud käesoleva otsuse lisas (edaspidi „tööhõivesuunised“), ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuunised, mis on esitatud nõukogu soovitusel 2015/1184⁴, on osa neist vahenditest ja moodustavad koondsuunised. Tööhõivesuuniste alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide omavahelist sõltuvust. Sellest tulenevad liidu ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikameetmed ja reformid moodustavad üldise kestliku majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika sobiva komplekti, mis peaks tekitama positiivse ülekanduva mõju tööturgudele ja ühiskonnale laiemalt, tugevdama majanduslikku ja sotsiaalset kerksust, aitama lahendada keskpika perspektiivi ja pikaajalisi probleeme ning leevendada mõju, mida on põhjustanud sellised kriisid nagu COVID-19 pandeemia ja Venemaa Ukraina vastase agressioonisõjaga kaasnenud elukalliduse tõus.

⁴ Nõukogu 14. juuli 2015. aasta soovitus (EL) 2015/1184 liikmesriikide ja Euroopa Liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta (ELT L 192, 18.7.2015, lk 27).

- (4) Selleks et suurendada majanduslikku ja sotsiaalset progressi, sealhulgas ülespoole suunatud lähenemist, toetada rohe- ja digipööret, tugevdada liidu tööstusbaasi ja konkurentsivõimet ning saavutada liidus kaasavad ja vastupidavad tööturud, peaksid liikmesriigid tegelema tööjõu ja oskuste nappusega ning edendama kõigi jaoks kvaliteetset ja kaasavat haridust ja koolitust, pöörates sealjuures erilist tähelepanu põhioskuste parandamisele, eriti ebasoodsas olukorras olevate õpilaste seas, ning loodusteaduste, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonnale üld- ja kõrghariduses, samuti tööturu tulevikule orienteeritud kutseharidust ja -koolitust ning elukestvat täiendus- ja ümberõpet; samuti peaksid nad arendama tulemuslikku aktiivset tööturupoliitikat ning looma paremad töötingimused ja head karjäärivõimalused, austades samal ajal sotsiaalpartnerite rolli ja autonoomiat. See on eriti oluline liidu vähem arenenud piirkondade, äärealade ja äärepoolseimate piirkondade jaoks, kus vajadused on kõige suuremad. Tööjõu nappuse leevendamiseks saab veelgi edendada töötajate ja õppijate ELi-sisest õiglast liikuvust ning leida rohkem väljastpoolt liitu tulevaid talente. Lisaks tuleks tugevdada haridus- ja koolitussüsteemide ning tööturu vahelisi seoseid ning tunnustada mitteformaalse ja informaalse õppe käigus omandatud oskusi, teadmisi ja pädevust.

- (5) Tööhõivesuunised on kooskõlas liidu majandusjuhtimise uue raamistikuga, mis jõustus 30. aprillil 2024⁵, ning kehtivate liidu õigusaktidega ja mitmesuguste liidu algatustega, sealhulgas järgmistega: nõukogu 14. juuni 2021. aasta⁶, 29. novembri 2021. aasta⁷, 5. aprilli 2022. aasta⁸, 16. juuni 2022. aasta⁹, 28. novembri 2022. aasta¹⁰, 8. detsembri 2022. aasta¹¹,

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelvalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁶ Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14).

⁷ Nõukogu 29. novembri 2021. aasta soovitus, milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks (ELT C 504, 14.12.2021, lk 21).

⁸ Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrghariduskoostööks (ELT C 160, 13.4.2022, lk 1).

⁹ Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 1); nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikrokvalifikatsioonitunnistustele (ELT C 243, 27.6.2022, lk 10), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, mis käsitleb isiklikke õppekontosid (ELT C 243, 27.6.2022, lk 26) ning nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35).

¹⁰ Nõukogu 28. novembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb õpiedu saavutamise teid ning millega asendatakse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta (ELT C 469, 9.12.2022, lk 1).

¹¹ Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1) ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks (ELT C 484, 20.12.2022, lk 1).

30. jaanuari 2023. aasta¹², 12. juuni 2023. aasta¹³ ja 27. novembri 2023. aasta¹⁴ soovitud, komisjoni soovitus (EL) 2021/402¹⁵, nõukogu 26. veebruari 2021. aasta resolutsioon¹⁶ ja järgmised komisjoni teatised: 9. detsembri 2021. aasta teatis „Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava“, 30. septembri 2020. aasta teatis „Digiõppe tegevuskava 2021–2027“, 3. märtsi 2021. aasta teatis „Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030“, 7. septembri 2022. aasta teatis „Euroopa hooldusstrateegia“, 1. veebruari 2023. aasta teatis „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimanetraalsuse ajastuks“, 25. jaanuari 2023. aasta teatis „Sotsiaaldialoogi tugevdamine Euroopa Liidus“, 28. septembri 2022. aasta teatis „Liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parem hindamine“ ja 20. märtsi 2024. aasta teatis „Tööjõu ja oskuste nappus ELis: tegevuskava“, Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused (EL) 2021/2316¹⁷ ja (EL) 2023/936¹⁸

¹² Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

¹³ Nõukogu 12. juuni 2023. aasta soovitus sotsiaaldialoogi tugevdamise kohta Euroopa Liidus (ELT C, C/2023/1389, 6.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

¹⁴ Nõukogu 27. novembri 2023. aasta soovitus sotsiaalmajanduse raamtingimuste väljatöötamise kohta (ELT C, C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁵ Komisjoni 4. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/402 toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi (ELT L 80, 8.3.2021, lk 1).

¹⁶ Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/2316 Euroopa noorteaasta (2022) kohta (ELT L 462, 28.12.2021, lk 1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta otsus (EL) 2023/936 Euroopa oskusteaasta kohta (ELT L 125, 11.5.2023, lk 1).

ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid (EL) 2022/2041¹⁹, (EL) 2022/2381²⁰, (EL) 2023/970²¹ ja (EL) 2024/2831²².

-
- ¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33).
- ²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 7.12.2022, lk 44).
- ²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21).
- ²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/2831 platvormitöö tingimuste parandamise kohta (ELT L 2024/2831, 11.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) Euroopa poolaasta koondab ühte raamistikku eri vahendid, mida kasutatakse liidu majandus- ja tööhõivepoliitika terviklikuks ja mitmepoolseks koordineerimiseks ning järelevalveks. Euroopa poolaasta raames rõhutatakse keskkonnasäästlikkuse, tootlikkuse, õigluse ja makromajandusliku stabiilsuse olulisust ning sellesse on lõimitud Euroopa sotsiaalõiguste samba, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid välja 2017. aasta novembris²³ (edaspidi „Euroopa sotsiaalõiguste sammas“), ja selle seirevahendiks oleva sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhimõtted; Euroopa poolaasta võimaldab analüüsida ka ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise suunas liikumisel esinevaid riske ja proovikive liidus ning sellega tagatakse sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja muude sidusrühmade kaasamine. Euroopa poolaasta toetab ka ÜRO seatud kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Liidu ja liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika peaks käima käsikäes liidu õiglase üleminekuga kliimanetraalsele, keskkonnasäästlikule ja digitaalsele majandusele ning parandama konkurentsivõimet ja tootlikkust, tagama adekvaatsed töötingimused, edendama innovatsiooni, demokraatiat tööl, sotsiaaldialoogi, sotsiaalset õiglust, võrdseid võimalusi ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, võitlema ebavõrdsuse ja piirkondlike erinevuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu.

²³ Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (ELT C 428, 13.12.2017, lk 10).

- (7) Liidu majandust ja ühiskonda on põhjalikult ümber kujundamas kliimamuutused ja muud keskkonnaga seotud probleemid, vajadus tagada õiglane rohepööre, energiasõltumatus ja nullnetootööstuse suurem konkurentsivõime ning vajadus tagada Euroopa avatud strateegiline autonoomia, samuti digitaliseerimise, tehisintellekti ja platvormimajanduse arendamine, kaugtöö kasv ja demograafilised muutused. Liit ja selle liikmesriigid peavad tegema koostööd, et nende struktuursete suundumustega tulemuslikult ja ennetavalt tegeleda ning vajaduse korral olemasolevaid süsteeme kohandada, tunnistades liikmesriikide majanduse ja tööturgude tihedat vastastikust sõltuvust; samuti tuleb kohandada nende süsteemidega seotud poliitikat. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tulemuslikke poliitikameetmeid kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja liidu majandusjuhtimise sätetega, samal ajal tunnistades sotsiaalpartnerite rolli ning võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Sellised poliitikameetmed peaksid hõlmama kestlike investeeringute hoogustamist kõikides liidu piirkondades ning uuendatud kohustust viia ellu asjakohaselt järjestatud reformid ja teha investeeringuid, mis suurendavad kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist, tootlikkust, õiglasi töötingimusi, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, vastupanuvõimet ning eelarvepoliitiliste kohustuste täitmist.

Nagu on märgitud rohepööret ja kestlikku arengut toetavat õpet käsitlevas soovitusel, võib elukestva hariduse ja koolituse mõõtme süstemaatiline integreerimine teistesse rohepöörde ja kestliku arenguga seotud poliitikameetmetesse toetada nende poliitikameetmete rakendamist. Toetust tuleks anda olemasolevatest liidu rahastamisprogrammidest, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241²⁴ loodud taaste- ja vastupidavusraha- ning ühtekuuluvuspoliitika fondidest, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1057²⁵ loodud Euroopa Sotsiaalfond+ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058 reguleeritud²⁶ Euroopa Regionaalarengu Fond, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056²⁷ loodud õiglase ülemineku fond. Poliitikameetmed peaksid ühendama pakkumise ja nõudlusega seotud meetmed, võttes samal ajal arvesse nende meetmete majanduslikku, keskkonna- ja tööhõivealast ning sotsiaalset mõju.

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha- (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.6.2021, lk 21).

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).

- (8) Euroopa sotsiaalõiguste sambas on kindlaks määratud 20 põhimõtet ja õigust, millega toetada hästitoimivaid ja õiglasi tööturges ja sotsiaalhoolekandesüsteeme ning mis jagunevad kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasatus. Need põhimõtted ja õigused on liidu strateegia suunanäitajad ning tagavad, et kliimanetraalsusele, keskkonnasäästlikkusele ja digitaliseerimisele üleminek ning demograafiliste muutuste mõju on sotsiaalselt õiglane ja säilib territoriaalne ühtekuuluvus. Euroopa sotsiaalõiguste sammas koos selle juurde kuuluva sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga on suunis, mille alusel jälgida liikmesriikide tööhõive- ja sotsiaalnäitajaid, sealhulgas ülespoole suunatud majandusliku ja sotsiaalse lähenemise edusamme liidus Euroopa poolaasta raames, edendada riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi reforme ja investeeringuid ning sobitada tänapäeva majanduses kokku sotsiaal- ja turuküsimused, sealhulgas sotsiaalmajanduse edendamise kaudu. Komisjon esitas 4. märtsil 2021 Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava (edaspidi „tegevuskava“), mis sisaldab 2030. aastaks seatud kaugolevatavaid, ent realistlikke liidu peamisi eesmärke tööhõive valdkonnas (vähemalt 78 % elanikkonnast vanuses 20–64 peaksid töötama), seoses oskustega (vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest peaks igal aastal mõnel koolitusel osalema) ning seoses vaesuse vähendamisega (vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riskiga inimesi peaks olema vähemalt 15 miljonit vähem, sealhulgas viis miljonit last) (edaspidi „liidu 2030. aasta peaesmärgid“) ja täiendavaid alleesmärke ning läbivaadatud sotsiaalvaldkonna tulemustabelit.

- (9) Nagu riigipead ja valitsusjuhid 8. mail 2021 Porto sotsiaaltippkohtumisel kinnitasid, tugevdab Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine liidu püüdlusi õiglase digi- ja rohepöörde suunas, aitab saavutada ülespoole suunatud sotsiaalset ja majanduslikku lähenemist ning lahendada demograafilisi probleeme. Riigipead ja valitsusjuhid rõhutasid, et suure konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse keskmes on sotsiaalne mõõde, sotsiaaldialoog ja sotsiaalpartnerite aktiivne kaasamine, ning avaldasid heameelt liidu uute peaesmärkide üle. Nad kinnitasid oma kindlameelsust jätkata Euroopa sotsiaalõiguste samba süvendatud rakendamist liidu ja liikmesriikide tasandil, nagu on ette nähtud Euroopa Ülemkogu strateegilises tegevuskavas 2019–2024, võttes igakülgsest arvesse vastavat pädevust ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lõpetuseks toonitasid nad, kui oluline on tähelepanelikult jälgida – sealhulgas kõrgeimal tasandil – edusamme, mida tehakse Euroopa sotsiaalõiguste samba ja liidu 2030. aasta peaesmärkide rakendamise suunas.

- (10) Riigipead ja valitsusjuhid toetasid Porto sotsiaaltippkohtumisel ja Euroopa Ülemkogu 2021. aasta juunis toimunud kohtumisel liidu 2030. aasta peaesmäärke. Need aitavad koos poliitika koordineerimise raamistiku juurde kuuluva sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga jälgida Euroopa poolaasta raames Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel tehtud edusamme. Lisaks sellele kutsuti Porto sotsiaaltippkohtumisel liikmesriike üles seadma kaugelevaatavaid riiklikke eesmärgi, mis peaksid iga liikmesriigi lähtepositsiooni asjakohaselt arvesse võttes andma piisava panuse liidu 2030. aasta peaesmärkide saavutamisse. 2021. aasta septembrist kuni 2022. aasta juunini esitasid liikmesriigid komisjoni üleskutsel oma riiklikud eesmärgid. 2022. aasta juuni tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu kohtumisel toonitasid liikmesriikide ministrid, kui oluline on tähelepanelikult jälgida edusamme, mida tehakse Euroopa sotsiaalõiguste samba ja liidu 2030. aasta peaesmärkide rakendamisel. Seda arvestades jälgitakse nende riiklike eesmärkide täitmisel saavutatud edu 11. märtsil 2024. aastal vastuvõetud ühise tööhõivearuande (edaspidi „2024. aasta ühine tööhõivearuanne“) abil ja neid tulemusi kajastatakse Euroopa poolaasta seirevahendites. Lisaks sisaldas 2024. aasta ühine tööhõivearuanne katseprojektina riigipõhise analüüsi esimese etapi tulemusi ülespoole suunatud sotsiaalsele lähenemisele avalduvate võimalike riskide kohta, lähtudes sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtetest, tuues välja seitse liikmesriiki, kus esineb võimalikke riske. Selle järelduse tulemusel tehti nimetatud seitsme liikmesriigi suhtes põhjalikum teise etapi analüüs, mis näitas, et üldised probleemid ei leidnud kõigi nende puhul kinnitust.

- (11) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse mõistis Euroopa Ülemkogu oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes hukka Venemaa tegevuse, mille eesmärk on õõnestada Euroopa ja üleilmset julgeolekut ja stabiilsust, ning väljendas solidaarsust Ukraina rahvaga, rõhutades, et Venemaa rikub rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid. Praeguses olukorras pakub nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/382²⁸ antud ja nõukogu rakendusotsusega (EL) 2023/2409²⁹ pikendatud ajutine kaitse liidus kiiret ja tõhusat abi Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja eest põgenenud inimestele ning annab neile põgenikele kogu liidus miinimumõigused, mis tagavad piisava kaitse. Liidu tööturul osaledes saavad Ukrainast põgenenud isikud jätkuvalt aidata tugevdada liidu majandust ning toetada oma koduriiki ja rahvast. Tulevikus võivad omandatud kogemused ja oskused aidata kaasa Ukraina ülesehitamisele. Saatjata laste ja teismeliste puhul annab ajutine kaitse õiguse seaduslikule eestkostele ning juurdepääsu haridusele ja lapsehoiule. Liikmesriigid peaksid jätkama sotsiaalpartnerite kaasamist selliste poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse, mille eesmärk on tegeleda tööhõive ja oskuste valdkonna probleemidega, sealhulgas Ukrainast põgenenud isikute omandatud kvalifikatsioonide tunnustamisega. Sotsiaalpartneritel on oluline roll sõja mõju leevendamisel tööhõive ja tootmise säilitamise kaudu.

²⁸ Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

²⁹ Nõukogu 19. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus (EL) 2023/2409, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset (ELT L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigisiseseid sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste pidamise tavasid ning austada sotsiaalpartnerite sõltumatust, eesmärgiga tagada õiglane palk, mis võimaldab inimväärsel elatustasel ja kestlikku majanduskasvu ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Sellised reformid peaksid võimaldama põhjalikult arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tegureid, sealhulgas seda, kuidas parandada kestlikkust, konkurentsivõimet, innovatsiooni, kvaliteetsete töökohtade loomist, õiglasi töötingimusi, demokraatiat tööl, soolist võrdõiguslikkust, palgavaesust, haridust, koolitust ja oskusi, rahvatervist, sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust ning reaaltulu. 2024. aasta Val Duchesse'i tippkohtumisel kinnitati taas sotsiaaldialoogi tähtsust töömaailma probleemide, sealhulgas tööjõu ja oskuste nappusega seotud probleemide lahendamisel.

- (13) Taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest liidu fondidest toetatakse liikmesriike selliste reformide ja investeeringute tegemisel, mis on liidu prioriteetidega kooskõlas, muutes liidu majanduse ja ühiskonna COVID-19 pandeemia järgses muutuvus olukorras kestlikumaks, vastupidavamaks ning rohe- ja digipöördeks paremini ettevalmistatuks. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on veelgi süvendanud varasemaid sotsiaal-majanduslikke probleeme, kuna kõrgemad energiahinnad mõjutasid just väikse sissetulekuga leibkondi. Liikmesriigid ja liit peaksid jätkuvalt tagama sotsiaalse, tööhõivealase ja majandusliku mõju leevendamise ning ülemineku sotsiaalse õigluse, võttes samuti arvesse asjaolu, et suurem avatud strateegiline autonoomia ja kiirem rohepöörde aitavad vähendada sõltuvust energia ja muude strateegiliste toodete ja tehnoloogiate impordist, eelkõige Venemaalt. Väga oluline on tugevdada vastupanuvõimet ning püüelda kaasava ja kerksema ühiskonna poole, kus inimesed on kaitstud ja suudavad muutusi ette näha ja nendega toime tulla ning kus nad saavad ühiskonnaelus ja majanduses aktiivselt osaleda.
- (14) Tööturustaatuste vahelise liikumise toetamiseks ja seni kasutamata tööturu potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks on vaja sidusaid aktiivse tööturupoliitika meetmeid, mis sisaldavad ajutisi sihipäraseid värbamis- ja üleminekustiimuleid, oskusi puudutavaid meetmeid, sealhulgas rohepöörde ja kestliku arenguga seotud õpet ning sihipäraseid, tõhusaid ja kohandatavaid tööturuteenuseid, lähtudes ka aktiivse kaasamise käsitusest ning võttes arvesse rohe- ja digipööret. Tagada tuleks adekvaatsed töötingimused, sealhulgas töötervishoid ja tööohutus, ning töötajate füüsiline ja vaimne tervis.

- (15) Tuleks võidelda igasuguses vormis diskrimineerimise vastu, tagada sooline võrdõiguslikkus ja toetada tööturul alaesindatud rühmade tööhõivet. Kõigile tuleks tagada võrdne juurdepääs ja võrdsed võimalused ning eelkõige tuleks vähendada laste, puuetega inimeste ja romade vaesust ja sotsiaalset tõrjutust, eelkõige tagades tööturgude tõhusa toimimise ning piisavad ja kaasavad sotsiaalkaitstesüsteemid, nagu on märgitud nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus³⁰ ja 30. jaanuari 2023. aasta³¹ soovitus. Lisaks tuleks kõrvaldada tõkked, mis takistavad kaasavat ja tulevikku suunatud haridust, koolitust, elukestvat õpet ja tööturul osalemist. Liikmesriigid peaksid investeerima alusharidusse ja lapsehoidu, kooskõlas Euroopa lastegarantiiga ning soovitusega, mis käsitleb Barcelona eesmärgi aastaks 2030; samuti peaksid liikmesriigid investeerima kutsehariduse ja -õppe atraktiivsemaks ja kaasavamaks muutmisel kooskõlas nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus³² ning digi- ja rohelistesse oskustesse kooskõlas digiõppe tegevuskavaga ja soovitustega, mis käsitlevad rohepööret ja kestlikku arengut toetavat õpet ja kooliedu saavutamise võimalusi. Võrdsete võimaluste tagamiseks vajalik tingimus on juurdepääs taskukohasele ja piisavale eluasemele, mille hulka kuuluvad sotsiaaleluruumid. Võidelda tuleks kodutuse vastu, eelkõige ennetusmeetmetega ja edendades juurdepääsu alalisele eluasemele ja tugiteenuste pakkumist.

³⁰ Nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele (ELT C 387, 15.11.2019, lk 1).

³¹ Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

³² Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta (ELT C 417, 2.12.2020, lk 1).

Eriti olulised on õigeaegne ja võrdne juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele kooskõlas nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitusega³³ ning tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetusele ja terviseedendusele, pidades silmas võimalikke tulevasi terviseriske ja vananevat ühiskonda. Rohkem tuleks kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel, kooskõlas puuetega inimeste õiguste strateegiaga, milles kutsutakse liikmesriike üles seadma puuetega inimeste tööhõive ja täiskasvanuhariduse eesmärgid. Romasid käsitlevas ELi strateegilises raamistikus³⁴ rõhutatakse, et tõrjutud roma kogukondades on suutlikkus vähendada tööjõu ja oskuste nappust, ning raamistikus on seatud eesmärk vähendada romade ja kogu elanikkonna tööhõivelõhet vähemalt poole võrra. Uued tehnoloogiad ja muutuv töökeskkond võimaldavad kõikjal liidus paindlikumat töökorraldust ja paremat tootlikkust ning töö- ja eraelu tasakaalu, aidates samal ajal täita liidu keskkonnahoiukohustusi. Samuti toovad need muutused tööturul kaasa uusi probleeme, mõjutades töötajate töötingimusi, töötervishoidu ja tööohutust ning töötajate ja iseenda tööandjate juurdepääsu piisavale sotsiaalkaitsele. Liikmesriigid peaksid koostöös sotsiaalpartneritega tagama, et uute töökorralduse vormidega suudetakse tagada kvaliteetsed töökohad ning asjakohased tervislikud ja ohutud töökeskkonnad ja töötingimused, samuti töö- ja eraelu tasakaal, aktiivselt ja tervena vananemine, säilitades väljakujunenud töö- ja sotsiaalõigused ning tugevdades Euroopa sotsiaalset mudelit.

³³ Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1).

³⁴ Komisjoni 7. oktoobri 2020. aasta teatis „Võrdõiguslikkuse liit: romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev ELi strateegiline raamistik“ ja nõukogu 12. märtsi 2021. aasta soovitus romade võrdõiguslikkuse, kaasamise ja osalemise kohta (ELT C 93, 19.3.2021, lk 1).

- (16) Koondsuunised peaksid olema aluseks riigipõhiste soovitustele, mida nõukogu võib liikmesriikidele esitada. Liikmesriigid peaksid täiel määral ära kasutama REACT-EU vahendeid, mis tehti kättesaadavaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/2221³⁵, millega tugevdatakse ühtekuuluvuspoliitika fonde ja enim puudust kannatavate isikute jaoks loodud Euroopa abifondi kuni 2023. aastani. Praeguse Ukraina kriisi tõttu on määrust (EL) 2020/2221 veelgi täiendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/562³⁶ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060³⁷ täiendava muudatusega, mis puudutab REACT-EU eelmaksete suurendamist ja uut ühikuhinda, et aidata kiirendada Ukrainast lahkuvate ja liitu sisenevate inimeste integreerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2022/613³⁸.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2221, millega muudetakse määrust (EL) nr 1303/2013 seoses lisavahendite ja rakenduskorraga, et toetada COVID-19 pandeemiaga seotud kriisi ja selle sotsiaalsete tagajärgede kõrvaldamist ning ettevalmistuste tegemist majanduse taastamiseks rohelisel, digitaalsel ja vastupidaval viisil (REACT EU) (ELT L 437, 28.12.2020, lk 30).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta määrus (EL) 2022/562, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses ühtekuuluvusmeetmetega pagulaste toetamiseks Euroopas (CARE) (ELT L 109, 8.4.2022, lk 1).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. aprilli 2022. aasta määrus (EL) 2022/613, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses REACT-EU vahenditest tehtavate eelmaksete suurendamise ja ühikuhinna kehtestamisega (ELT L 115, 13.4.2022, lk 38).

Lisaks peaksid liikmesriigid programmitöö perioodil 2021–2027 kasutama kogu ulatuses Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Regionaalarengu Fondi, taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude liidu fondide vahendeid, sealhulgas õiglase ülemineku fondi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523³⁹ loodud programmi „InvestEU“ vahendeid, samuti tehnilise toe instrumenti, et soodustada kvaliteetset tööhõivet ja sotsiaalseid investeeringuid, võidelda vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimisega, tagada juurdepääsetavus ja kaasatus ning edendada tööjõu täiend- ja ümberõppe võimalusi, elukestvat õpet ning kvaliteetset haridust ja koolitust kõigile, sealhulgas digikirjaoskust ja muid digioskusi, et võimestada kodanikke digi- ja rohemajanduse tarvis vajalike teadmiste ja kvalifikatsioonidega. Liikmesriigid peaksid täielikult ära kasutama ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/691⁴⁰ loodud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendeid, et toetada töötajaid, keda on koondatud suurte restruktureerimiste, näiteks sotsiaal-majanduslike muutuste tõttu, mis on tingitud üleilmastumisest ja tehnoloogilistest ning keskkonnavalastest muutustest. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedat koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/691, millega luuakse Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF) koondatud töötajate toetuseks ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1309/2013 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 48).

- (17) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peaksid kooskõlas oma vastavate ELi toimimise lepingust lähtuvate volitustega jälgima, kuidas võetakse suuniseid asjaomase tööhõivepoliitika rakendamisel arvesse. Nimetatud komiteed ning majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad organid peaksid tegema tihedat koostööd. Tuleks jätkata Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelist poliitikadialoogi, eelkõige tööhõivesuuniste üle.
- (18) Sotsiaalkaitsekomiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Võetakse vastu liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised (edaspidi „tööhõivesuunised“), mis on esitatud lisas. Tööhõivesuunised moodustavad osa koondsuunistest.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad tööhõivesuuniseid arvesse oma tööhõivepoliitikas ja reformikavades, millest antakse aru vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 148 lõikele 3.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

..., ...

Nõukogu nimel
eesistuja
